

**SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
ĮSTAIGŲ PRIEŽIŪROS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL STRĖVININKŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ TEIKIAMOS
SOCIALINĖS GLOBOS KOKYBĖS VERTINIMO**

2017 m. birželio 2 d. ĮVP-23

Vadovaujantis Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus Aivyno Keršulio 2017 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. V2-61, 2017 m. gegužės 12 d. lankytasi Strėvininkų socialinės globos namuose (toliau – Globos namai), adresu Mokyklos g. 46, Mūro Strėvininkų k., Kaišiadorių r. sav.

Lankymosi tikslas: įvertinti Globos namų teikiamos socialinės globos atitiktį Socialinės globos normų aprašo, patvirtinto Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. A1-46 „Dėl socialinės globos normų aprašo patvirtinimo“, 4 priedui „Senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos normos, taikomos socialinės globos namams ir grupinio gyvenimo namams“ (toliau – Socialinės globos normos) ir specifiniams reikalavimams, nustatytiems atskiruose teisės aktuose.

Vertinimą atliko: Departamento Įstaigų priežiūros skyriaus vedėjo pavaduotoja Kristina Suslavičiūtė, vyriausiosios specialistės Vita Blusevičiūtė ir Natalija Žiezdrienė.

Naudoti metodai: pokalbiai su Globos namų administracija, personalu ir gyventojais, dokumentų analizė, atvejo analizė, stebėjimas, Globos namų patalpų apžiūra.

Gyventojų skaičius: 2017 m. planinis vietų skaičius – 219. Apsilankymo metu ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa buvo teikiama 209 gyventojams, iš jų 126 asmenims su negalia, 83 asmenims su sunkia negalia.

Vertinimo metu išnagrinėta:

1. Strėvininkų socialinės globos namų registravimo pažymėjimas;
2. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas;
3. Kauno visuomenės sveikatos centro 2016 m. kovo 9 d. išduotas leidimas – higienos pasas Nr. 9-0142(13);
4. Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija 2005-08-09 Nr. 2953;

5. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2016 m. rugsėjo 22 d. patikrinimo aktas Nr. PA.2-1174(17.24.4.3.2.22);
6. Kauno visuomenės sveikatos centro ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygų vertinimo 2016 m. kovo 9 d. pažyma Nr. 39-0111(13);
7. Strėvininkų socialinės globos namų nuostatai;
8. Strėvininkų socialinės globos namų 2017 metų veiklos planas;
9. Strėvininkų socialinės globos namų 2016-ųjų metų veiklos plano įgyvendinimo ataskaita;
10. Strėvininkų socialinės globos namų teikiamų paslaugų sąrašas;
11. Strėvininkų socialinės globos namų vadovo aukštąjį išsilavinimą patvirtinantis dokumentas;
12. Strėvininkų socialinės globos namų 2017 metų pareigybių skaičius;
13. Strėvininkų socialinės globos namų socialinę globą teikiančio personalo pareigybių aprašymai (sveikatos priežiūros padalinio vadovo, bendrosios praktikos slaugytojo, slaugytojo padėjėjo, kineziterapeuto, masažuotojo, direktoriaus pavaduotojo socialiniams reikalams, socialinio darbo padalinio vadovo, socialinio darbuotojo, socialinio darbuotojo padėjėjo, užimtumo specialisto);
14. Socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo sutartys;
15. Socialinę globą teikiančių darbuotojų 2017 m. gegužės mėn. darbo grafikai;
16. 2017-03-08 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. T.8 dėl šeimos gydytojo paslaugų teikimo;
17. 2017-03-08 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. T.9 dėl psichiatro paslaugų teikimo;
18. 2017-03-08 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. NS-63 T.11 dėl psichiatro paslaugų teikimo;
19. 2017-02-21 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. T.12 dėl molio keramikos užsiėmimų;
20. 2017-03-30 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. T.21 dėl odontologo paslaugų teikimo;
21. 2016-07-07 paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. T.41 dėl gyventojų plaukų kirpimo paslaugos;
22. Paslaugų suteikimo sutartis Nr. 17-05-09 dėl rankdarbių, skiautinių siuvimo, dirbinių iš odos užsiėmimų;
23. Paslaugų suteikimo sutartis Nr. 17-02-01/1 dėl muzikos (dainavimo, grojimo) užsiėmimų;

24. Paslaugų suteikimo sutartis Nr. 17-05-09/2 dėl drabužių siuvimo, taisymo paslaugų teikimo;
25. Autorinė kūrinio užsakymo sutartis Nr. 001 dėl sielovados paslaugų teikimo;
26. Strėvininkų socialinės globos namų darbo tvarkos taisyklės;
27. Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų vidaus tvarkos taisyklės;
28. Strėvininkų socialinės globos namų socialinį darbą dirbančiųjų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir atestacijos planas 2017 metams;
29. Strėvininkų globos namų gyventojų tarybos nuostatai;
30. Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų asmeninių pinigų ir materialinių vertybių apskaitos, laikymo, naudojimo ir inventorizavimo tvarka;
31. Atsitiktine tvarka pasirinktos asmenų bylos;
32. Atsitiktine tvarka pasirinktų Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų individualūs socialinės globos planai (toliau – ISGP);
33. Atsitiktine tvarka pasirinktų Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų poreikių vertinimo dokumentai;
34. Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų (juos atstovaujančių asmenų) skundų ir prašymų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka;
35. Neigiamo pobūdžio įvykių (nelaimingų atsitikimų) ir jų pasekmių registracijos žurnalas;
36. Strėvininkų socialinės globos namų atitikimo senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos normoms, taikomoms socialinės globos namams ir grupinio gyvenimo namams įsivertinimas;
37. Licencija socialinei globai teikti Nr. L000000075;
38. Gaisrinės signalizacijos įrenginių darbo patikrinimų ir techninės priežiūros bei remonto darbų reglamento vykdymo apskaitos žurnalas;
39. Strėvininkų socialinės globos namų gyventojų sąrašas;
40. Strėvininkų socialinės globos namų neigiamo pobūdžio įvykių (ypatingų atvejų, nelaimingų atsitikimų) valdymo tvarkos aprašas;

I atvejo analizė

Vertinimo metu atlikta gyventojų Ž. S., Globos namuose gyvenančio nuo 1994-10-12, atvejo analizė. Dėl psichinės sveikatos sutrikimų Ž. S. dažnai pasireiškia agresijos priepuoliai kurių metu jis naudoja psichologinį ir fizinį smurtą kitų Globos namų gyventojų ir darbuotojų atžvilgiu, žaloja save, savavališkai pasišalina iš Globos namų.

Analizės metu išnagrinėta:

- Darbuotojų informacija

Globos namų vyr. socialinės darbuotojos teigimu, gyventojų emocinė būseną yra nestabili, būdinga dažna nuotaikų kaita, konfliktiškumas. Kartais Ž. S. konfliktuoja su kitais Globos namų gyventojais (stumdomi, grasina, kad susidoros ir pan.), žaloja save (susikandžioja rankas, lūpas), savavališkai pasišalina iš Globos namų. Vyr. socialinė darbuotoja pažymėjo, kad problemiški gyventojų elgesys yra fiksuojamas Neigiamo pobūdžio įvykių (nelaimingų atsitikimų) ir jų pasekmių registracijos žurnale, apie įvykius nuolat informuojamas globos namų direktorius.

- Konkrečių poreikių vertinimas

Asmens konkrečių poreikių vertinime pažymima, kad gyventojas yra bendraujantis, komunikabilus, kartais dalyvauja bendruose renginiuose, tačiau dėl psichikos nestabilumo negali numatyti savo elgesio pasekmių, būdingas įkyrumas. Paūmėjimų metu tampa agresyvus, yra linkęs savavališkai pasišalinti iš Globos namų. Suvokia pinigų esmę, gali savarankiškai tvarkytis su pinigais, tačiau reikalinga pagalba planuojant išlaidas. Sugeba atlikti namų ruošos darbus, tačiau trūksta motyvacijos.

- ISGP

Pagal aukščiau minėtus nustatytus poreikius, Ž. S. planuojama teikti šias paslaugas ir pagalbą: nuolatinis medikamentinis gydymas bei gydytojo konsultacijos, emocinės būsenos stebėjimas, pagalba planuojant pirkinius, apsiperkant. Siekiant išvengti savavališko gyventojų pasišalinimo iš Globos namų už Globos namų teritorijos gyventojas yra lydimas. Gyventojas skatinamas palaikyti tvarką kambaryje, savarankiškai gamintis maistą. Atsižvelgiant į jo emocinę būklę skatinamas dalyvauti bendruose renginiuose. Prie ISGP yra pridėti papildomi dokumentai: užimtumo paslaugų planas (ISGP priedas 1 – 3), ir teikiamos pagalbos detalizavimas (ISGP priedas 1 – 4). Užimtumo paslaugų plane nurodytos asmeniui rekomenduojamos užimtumo veiklos. Teikiamos pagalbos detalizavimo priede žymimi pokyčiai ir pastebėjimai susiję su gyventojų būseną ir aprašomi darbuotojų veiksmai suteikiant gyventojui atitinkamą pagalbą.

- Neigiamo pobūdžio įvykių (nelaimingų atsitikimų) ir jų pasekmių registracijos žurnalas

Ž. S. savavališko pasišalinimo iš Globos namų, jo agresyvaus elgesio, kuomet buvo naudojamas psichologinis ir fizinis smurtas prieš kitus gyventojus ar darbuotojus, atvejai yra fiksuojami Neigiamo pobūdžio įvykių (nelaimingų atsitikimų) ir jų pasekmių registracijos žurnale. Visi užfiksuoti neigiamo pobūdžio įvykiai analizuojami, nustatomos jų pasekmės ir galimos priežastys, numatomos priemonės skirtos tokio pobūdžio įvykių prevencijai. Išanalizuojami ir įvertinami Globos namų darbuotojų veiksmai ir priimti sprendimai įvykių neigiamo pobūdžio įvykiui.

II atvejo analizė

Vertinimo metu buvo atlikta H. S., gyvenančio Globos namuose nuo 2013-09-20, atvejo analizė. H.S. yra 35 m. vyras, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

Analizės metu išnagrinėta:

-Darbuotojų informacija.

Darbuotojai nurodė, kad H.S. yra visiškai nesavarankiškas, jam reikalinga nuolatinė pagalba susijusi su fiziologinių poreikių patenkinimu. Geba gerti iš buteliuko ir nuryti susmulkintą maistą. Artimieji gyventojų nelanko.

- Konkrečių poreikių vertinimas

Asmuo dėl sunkių sveikatos sutrikimų negali savarankiškai patenkinti savo fiziologinių poreikių, atsiradus negalavimams nesuvokia blogos savijautos, nekontroliuoja savo emocijų, nesuvokia perduodamos informacijos, nesiorientuoja nei aplinkoje nei laike. Savarankiškai gali judinti tik galvą ir rankas.

- ISGP

Pagal gyventojui nustatytus poreikius ISGP numatytos šios paslaugos ir pagalba: intensyvus stebėjimas ir priežiūra, pagalba patenkinant fiziologinius poreikius, aprūpinimas spec. priemonėmis. Esant sveikatos sutrikimams gyventojui užtikrinamos specialistų paslaugos. Prie ISGP pridedamas slaugos planas (ISGP priedas 1-2), kuriame detalai aprašoma visa asmeniui teikiama priežiūra, paskirti atsakingi darbuotojai, numatytos procedūrų trukmės ir dažnumas (*pvz. teikiama pilna pagalba, plaunant galvą specialiu šampūnu kas 3-4 dienas ir pagal poreikį. Atsakingas darbuotojas – socialinio darbuotojo padėjėjas; kūno padėties keitimas, lovos reguliavimas atliekamas kelis kartus per dieną, prieš maitinimą. Atsakingas darbuotojas – socialinio darbuotojo padėjėjas.*) Prie ISGP taip pat pridedamas teikiamos pagalbos detalizavimo priedas (ISGP priedas 1 – 1), kuriame aprašomi visi gyventojų sveikatos būklės pakitimai, bei nurodoma kokia pagalba buvo suteikta. Dieninės ir naktinės pamainos darbuotojai kasdien pildo gyventojų priežiūros žurnalus, kuriuose pateikia informaciją apie gyventojų savijautą, suvartotą skysčių kiekį, gyventojui atliktas procedūras ir pan.

Vertinant pagal Socialinės globos normų aprašo atskiras normų sritis bei kitus teisės aktus nustatyti pažeidimai:

I sritis. Paslaugų paskyrimas, planavimas ir asmens apgyvendinimas.

Pažeidimų nenustatyta.

II sritis. Asmens gerovės užtikrinimas teikiant socialinę globą.

Pažeidimų nenustatyta.

III sritis. Įvairiapusių asmens poreikių užtikrinimas, asmens įgalinimas.

Pažeidimų nenustatyta.

IV sritis. Asmens teisių apsauga.

Pažeidimų nenustatyta.

V sritis. Aplinka ir būstas.

Privatumo užtikrinimas.

1. Ne visos Globos namų bendro naudojimo patalpos garantuoja privatumą:

1.1. Pirmame aukšte vienoje patalpoje įrengtos kelios dušo kabinos be durų (vietoje durų naudojamos plastikinės užuolaidos);

Dušo kabinos be durų neužtikrina privatumo, patalpoje nėra atskirų uždarytų kabinų, kur gyventojas galėtų nusirengti ir pasikabinti savo drabužius, todėl tai daryti turi bendroje patalpoje. Globos namai privalo įrengti asmens higienos patalpas (dušus) taip, kad jos būtų patogios naudotis bei užtikrintų privatumą ir saugumą.

Pastaba. Tualetų patalpose įrengtos kabinos nėra pilnai uždaros (kabinose yra tarpai nuo sienelės apačios iki grindų ir nuo sienelės viršaus iki lubų).

Antrame Globos namų aukšte nėra įrengtų virtuvėlių, skirtų savarankiškam maisto gaminimuisi.

Atsižvelgiant į tai, kad Globos namai yra įtraukti į 2015 m. gegužės 5 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-271 „Dėl atrinktų pertvarkai stacionarių socialinės globos įstaigų ir sutrikusio vystymosi kūdikių namų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintą atrinktų pertvarkai įstaigų sąrašą, šie faktai nėra traktuotini kaip pažeidimai.

Socialinės globos normų 17.6 papunktis numato, kad asmeniui turi būti užtikrinta, kad asmens higienos patalpos – tualetai, prausimosi / maudymosi patalpos – yra lengvai ir greitai pasiekiamos, patogios naudotis, garantuojančios privatumą ir saugumą. Kiekvienas asmuo turi turėti atskirą kabyklą rankšluosčiui, pastovią vietą pasidėti higienos reikmenims ir pan. Asmeninės higienos patalpose turi būti vidiniai užraktai. Socialinės globos namų planuose numatyta siekiamybė, kad nuo 2030 metų prie kiekvieno gyvenamojo kambario būtų atskiros asmens higienos patalpos.

Socialinės globos normų 17.1 papunktis numato, kad asmuo turi gyventi socialinės globos namuose, kurių patalpos, t. y. gyvenamųjų kambarių, valgyklos, virtuvės, skirtos individualiam maisto gaminimui, asmens higienos patalpos, laisvalaikio organizavimo, ugdymo, bendro

naudojimo patalpos (laiptinės, koridoriai ir pan.) ir kita, pritaikytos gyvenimui ir būtiniems gyventojų poreikiams tenkinti. Socialinės globos namuose virtuvėlės savarankiškam maisto gaminimuisi turi būti kiekviename pastato aukšte, kuriame yra daugiau kaip 5 gyvenamieji kambariai, aprūpintos buitine technika (viryklė, šaldytuvas ir pan.), baldais (spintelės, stalas, kėdės ir pan.), įrankiais, indais. Viena virtuvėle naudojasi ne daugiau kaip 50 socialinės globos namuose socialinę globą gaunančių asmenų.

VI sritis. Personalias.

Pažeidimų nenustatyta.

VII sritis. Valdymas ir administravimas.

Personalo pareigybių aprašai.

2. Dalis pareiginių nuostatų neatitinka teisės aktų reikalavimų:

2.1. Socialinio darbo padalinio socialinių darbuotojų pareigybių aprašymuose (patvirtinta direktoriaus 2017 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. V-8) **nenurodyta studijų kryptis**. Socialinio darbo padalinio socialinių darbuotojų pareigybių aprašymų bendruosiuose nuostatuose nurodyta, kad būtinas ne žemesnis kaip aukštasis universitetinis ar jam prilygintas išsilavinimas arba aukštasis koleginiis išsilavinimas su profesinio bakalauro kvalifikaciniu laipsniu arba jam prilygintas išsilavinimas. Specialiųjų reikalavimų dalyje reikalavimai įgytam išsilavinimui nenurodomi;

2.2. Socialinio darbo padalinio vadovo pareigybės aprašyme (patvirtinta direktoriaus 2017 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. V-8) nurodyta, kad asmuo įgijęs **aukštesnį išsilavinimą**, arba **iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą socialinių mokslų studijų srities ar jam prilygintą išsilavinimą ir socialinio darbuotojo profesinę kvalifikaciją** gali eiti socialinio darbo padalinio vadovo pareigas. Socialinio darbo padalinio vadovo pareigybės aprašymo bendruosiuose nuostatuose ir specialiųjų reikalavimų dalyje nurodyta, kad šias pareigas einantis darbuotojas turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą arba aukštąjį koleginiį išsilavinimą, arba aukštesnį išsilavinimą, arba iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą socialinių mokslų studijų srities ar jam prilygintą išsilavinimą ir socialinio darbuotojo profesinę kvalifikaciją.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo, 20 straipsniu, socialiniu darbuotoju turi teisę dirbti asmuo, įgijęs socialinio darbo kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį arba asmuo, iki 2014 m. gruodžio 31 d. įgijęs kitą kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį ir socialinio darbuotojo kvalifikaciją ar baigęs socialinio darbo studijų programą, ar socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka baigęs socialinio darbuotojo praktinei veiklai pasirengti skirtus mokymus, arba asmuo, įgijęs socialinės pedagogikos kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro)

laipsnį ar socialinio pedagogo kvalifikaciją, jeigu jis dirbs su vaikais ir (arba) socialinės rizikos šeimomis.

Vadovaujantis socialinių paslaugų srities darbuotojų pareigybių sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. A1-487, socialinio darbo padalinio vadovo pareigybė priskiriama socialiniams darbuotojams.

Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, būtina koreguoti specialiuosius išsilavinimo reikalavimus minėtoms darbuotojų pareigybėms.

Įstaigos teikiamos socialinės globos atitikties socialinės globos normoms išvados:

1. Ne visos Globos namų bendro naudojimo patalpos garantuoja privatumą:

1.1 Pirmame aukšte vienoje patalpoje įrengtos kelios dušo kabinos be durų (vietoje durų naudojamos plastikinės užuolaidos);

2. Dalis pareiginių nuostatų neatitinka teisės aktų reikalavimų:

2.1. Socialinio darbo padalinio socialinių darbuotojų pareigybių aprašymuose (patvirtinta direktoriaus 2017 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. V-8) nenurodyta studijų kryptis.

2.2. Socialinio darbo padalinio vadovo pareigybės aprašyme (patvirtinta direktoriaus 2017 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. V-8) nurodyta, kad asmuo įgijęs aukštesnį išsilavinimą, arba iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą socialinių mokslų studijų srities ar jam prilygintą išsilavinimą ir socialinio darbuotojo profesinę kvalifikaciją gali eiti socialinio darbo padalinio vadovo pareigas.

Rekomendacijos:

Globos namams rekomenduojama, esant galimybėms, užtikrinti privatumą tualetų patalpose ir įrengti virtuvėles savarankiškam maisto gaminimuisi.

Vedėjo pavaduotoja

Vyriausioji specialistė

Vyriausioji specialistė

Kristina Suslavičiūtė

Natalija Žiezdrienė

Vita Blusevičiūtė